

# Državni zakonik

za

## kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXIV. — Izdan in razposlan 26. dne maja 1915.

**Vsebina: (Št. 138 in 139.)** 138. Cesarski ukaz o odlogu zasebnopravnih denarnih terjatev (šesti ukaz o odlogu). — 139. Ukaz o odlogu zasebnopravnih denarnih terjatev zoper dolžnike na Gališkem in v Bukovini.

### 138.

#### Cesarski ukaz z dne 25. maja 1915. l.

**o odlogu zasebnopravnih denarnih terjatev (šesti ukaz o odlogu).**

Na podstavi § 14 državnega osnovnega zakona z dne 21. decembra 1867. l. (drž. zak. št. 141) zaukazujem tako:

#### Obseg odloga.

##### § 1.

(1) Pred 1. dnem avgusta 1914. l. nastale zasebnopravne denarne terjatve, všteti terjatve iz

menic ali čekov, nadalje denarne terjatve iz zavarovalnih pogodb, ki so bile sklenjene pred tem dnevom, se odlagajo po naslednjih določilih.

(2) Kolikor v §§ 2 do 5 ni določenega nič drugega in ne kraté v §§ 18 do 21 omenjenega sodniškega odloga, so razen zneskov, ki so bili izvzeti od odloga že s prejšnjimi ukazi o odlogu, izvzeti od odloga še naslednji zneski in je plačati:

| Od terjatev, ki so postale plačne | je plačati na prvotni dan plačnosti |                   |                    |
|-----------------------------------|-------------------------------------|-------------------|--------------------|
|                                   | v juniju 1915. l.                   | v juliju 1915. l. | v avgustu 1915. l. |
| v novembru 1914. l.               | 25%<br>(3. četrtino)                | ostanek           |                    |
| v decembru 1914. l.               | 50%<br>(1. in 2. četrtino)          | ostanek           |                    |
| v januarju 1915. l.               |                                     |                   | celo terjatev      |

Pri menicah in čekih, ki so postali plačni v novembru ali decembru 1914. l., je plačati v juniju 1915. l. najmanj 100 K tudi tedaj, ako gori navedeni delni zneski 25 ali 50 odstotkov terjatve znašajo manj nego 100 K.

(3) Delni znesek v novembru ali decembru 1914. l. dospelih terjatev, ki ga je plačati v juniju 1915. l., je preračunati po znesku terjatve dne plačnosti; hkratu z delnim zneskom je plačati do plačilnega dneva tekoče obresti cele neplačane terjatve in eventualne postranske pristojbine.

(4) Terjatve, ki so postale ali postanejo plačne pred 1. dnem novembra 1914. l. ali po 31. dnevu januarja 1915. l., so podvržene le sodniškemu odlogu po §§ 18 do 21, ako ni v §§ 3 do 5 določenega kaj drugega.

#### Od odloga docela izvzete terjatve.

##### § 2.

Od zakonitega odloga, določenega v § 1, so docela izvzete:

1. terjatve iz službenih in mezdnih pogodb (§§ 1151 do 1163 o. d. z.);

2. terjatve iz najemnih in zakupnih pogodb;

3. terjatve za prodane reči ali dobavljeno blago na podstavi pogodb, ki so bile sklenjene pred 1. dnem avgusta 1914. l., ako se je izročitev ali dobava izvršila ali se izvrši šele po 31. dnevu julija 1914. l., razen ako jo je bilo opraviti pred 1. dnem avgusta 1914. l.;

4. terjatve društvenih bolniških blagajnic (§ 60 zakona z dne 30. marca 1888. l. [drž. zak. št. 33]) in nadomestnih zavodov (§§ 65 zakona z dne 16. decembra 1906. l. [drž. zak. št. 1 iz l. 1907.] in cesarskega ukaza z dne 25. junija 1914. l. [drž. zak. št. 138]) za plačilo prispevkov za bolniško in pokojninsko zavarovanje;

5. pravice do plačevanja obresti in letnin

a) na podstavi terjatev, ki služijo za prednostno založbo zastavnih listov in fundiranih bančnih zadolžnic,

b) na podstavi knjižno zavarovanih terjatev hranilnic in skupnih sirotinskih blagajnic,

c) na podstavi terjatev hranilnic proti občinam ali drugim javnim korporacijam,

d) na podstavi drugih knjižno zavarovanih terjatev;

6. rentne terjatve in pravice do dajanja za preživljanje;

7. terjatve, ki gredo družbi Rdečega križa, nadalje zakladu za podpiranje svojcev mobilizovancev ali za drugo pripomaganje o priliki vojne neposrednje ali na podstavi nakazila (§ 1408 o. d. z.);

8. terjatve za plačevanje obresti in vračila glavnice iz državnih dolgov in po državi jamčenih obveznosti;

9. terjatve za plačevanje obresti in za vračila glavnice iz zastavnih pisem, fundiranih bančnih zadolžnic in delnih zadolžnic;

10. terjatve iz zastavnih posojil zastavljavnic in obrtniških posojevalcev na zastave; toda v obratu zastavarske obrti se zastavljeni predmet ne sme prodati prej nego šest mesecev po prvotno določenem času zapadlosti;

11. terjatve kreditnih zadrug zoper osebe, ki so trajno nameščene v javni ali zasebni službi in kojih službeni prejemki se niso bistveno zmanjšali izza 1. dne avgusta 1914. l., za plačilo obresti in vračila glavnice iz posojil.

#### Terjatve iz zavarovalnih pogodb.

##### § 3.

(1) Od zakonitega odloga so nadalje izvzete pravice:

a) iz pogodb o zavarovanju življenja do odkupa ali dovolitve posojil do višine 500 K in do plačila zavarovalne vsote do višine 5000 K,

b) iz zavarovalnih pogodb, ki so bile posebej sklenjene za primer smrti v vojni, do polne višine zavarovalne vsote,

c) v vseh drugih zavarovalnih strokah do višine 5000 K in, ako vsota odškodnine presega 5000 K, do 5000 K in 20 odstotkov tistega zneska odškodnine, ki presega 5000 K, nikakor pa ne do več nego skupaj 10.000 K,

d) do plačevanja zavarovalnih premij do višine 100 K.

(2) Za zahteve iz zavarovalnih pogodb, ki niso izvzete od odloga že po odstavku 1, se konča odlog z 31. dnem avgusta 1915. l.

(3) Pogodbene, za plačevanje premij določene dodatne robove je vračunati v dobo zakonitega odloga.

(4) Pravnih škod, ki so v pogodbi spojene s tem, če se premija za zavarovanje življenja docela ali deloma ne plača, ne more uveljavljati zavarovalec od drugega leta zavarovanja počenši do vstetega 31. dne decembra 1915. l., razen ako je zavarovatelj v 14 dneh po preteku pogodbenega, za plačilo premije določenega dodatnega roka izjavil, da ne nadaljuje zavarovanja. Ako zavarovatelj ni pravočasno podal take izjave, je dolžen plačati premijo.

#### Terjatve iz tekočega računa, blagajničnih listkov in vložnih knjižic.

##### § 4.

(1) Terjatve iz tekočega računa in iz vlog za blagajnične listke so odložene z omejitvijo, da se more v teku koledarskega mesca pri deželnih in delniških bankah zahtevati plačilo do višine 5 odstotkov 1. dne avgusta 1914. l. obstoječe terjatve, najmanj pa 400 K, pri drugih kreditnih zavodih, izvzemši raiffeisenovke (zakon z dne 1. junija 1889. l. [drž. zak. št. 91]), plačilo do višine 2 odstotkov tiste terjatve, najmanj pa 200 K, in pri raiffeisenovkah plačilo do višine 50 K. Pravica do izplačila obresti, pripadajočih za drugo polletje 1914. l. in prvo polletje 1915. l. ni odložena.

(2) Plačilo višjih nego spredaj oznamenjenih zneskov se lahko zahteva iz terjatev iz tekočega računa in iz vlog za blagajnične listke:

I. Brez omejitve na določen znesek, ako je vračilo

a) kakor je potrjeno, potrebno za izpolnjevanje dolžnosti, naloženih upniku po § 1, odstavki 2 do 4, za izplačevanje plač in mezd v lastnem obratu upnika ali za plačilo najemnin ali zakupnin, ki jih dolguje upnik, ali obresti in letnin, ki so po § 2, št. 5, docela izvzete od odloga;

b) potrebno za plačevanje terjatev države ali davkov in javnih davščin, nadalje za vplačevanje na državna posojila s tem, da se preodkazuje ali pošlje blagajnici, ki je poklicana prevzemati jih;

c) ako ga terjajo dežele, okraji, občine, da izpolnjujejo svoje dolžnosti, vstevši obrestovanje in razdolžbo deželnih in komunalnih dolgov, nadalje ako ga terjajo banke in za-

vodi, ki so izdali zastavne liste ali druge zadolžnice, da izpolnjujejo svojo iz tega nastalo dolžnost obrestovanja in razdolžbe, končno javnopravne zavarovalnice, da izpolnjujejo svoje dolžnosti nasproti zavarovancem in njihovim svojcem, ali zasebne zavarovalnice, da, kakor je potrjeno, izpolnjujejo dolžnosti, naložene jim po § 2, št. 6, in § 3;

d) ako ga terjajo sodišča iz novcev, ki so jih vložila;

e) ako ga terjajo odvetniki ali notarji iz novcev, ki so jih vložili, da, kakor je potrjeno, slušajo sodne odredbe ali naročila ali da izpolnjujejo ne odložene dolžnosti svojih naročiteljev.

II. V vsakem koledarskem mescu do višine 20 odstotkov 1. dne avgusta 1914. l. obstoječe terjatve iz tekočega računa ali iz vlog za blagajnične listke, kolikor je vračilo, kakor je potrjeno, neobhodno potrebno za vzdrževanje upnikovega obrata;

III. v času od 1. dne junija do 31. dne avgusta do višine 25 odstotkov 1. dne avgusta 1914. l. obstoječe terjatve iz tekočega računa ali iz vlog za blagajnične listke, kolikor se vračilo dokazno potrebuje, da se izpolni kreditnemu zavodu po tem cesarskem ukazu naložena dolžnost za vračila iz tekočega računa ali iz vlog za blagajnične listke ali na vložno knjižico. Da se izpolnjuje dolžnost, ki je naložena kreditnemu zavodu po št. I, lit. b, se lahko terja povračilo s tem, da se preodkazuje ali pošlje blagajnici, poklicani za prevzemanje, brez omejitve na določen znesek.

(3) V drugem odstavku, št. I, II in III, oznamenjeni zneski se lahko terjajo drug poleg drugega. V teku istega koledarskega mesca pa se morejo v prvem in drugem odstavku oznamenjeni zneski terjati drug poleg drugega samo do najvišjega zneska, ki ga je kreditni zavod vsakodnevno dolžen izplačati ali na podstavi določil prvega ali drugega odstavka.

(4) Zoper zahtevo, naj se terjatve iz tekočega računa preodkazujejo na obstoječe račune ali na račune, ki se začno nanovo pri istem kreditnem zavodu, se ne more ugovarjati s tem, da velja odlog; toda izplačilo preodkazanih zneskov se ne more terjati, dokler traja odlog.

##### § 5.

(1) Terjatve iz vlog na vložno knjižico, ki so se vložile pred 1. dnem avgusta 1914. l., so

odložene z omejitvijo, da se more od iste vloge v teku enega koledarskega mesca zahtevati pri deželnih in delniških bankah ter hranilnicah plačilo do višine 5 odstotkov 1. dne avgusta 1914. l. obstoječe imovine, najmanj pa 200 K, pri drugih kreditnih zavodih, izvzemši raiffeisenovke, plačilo do višine 2 odstotkov one imovine, najmanj pa 100 K, in pri raiffeisenovkah plačilo do višine 50 K. Pravica do izplačila obresti, pripadajočih za drugo polletje 1914. l. in prvo polletje 1915. l., ni odložena.

(2) Ako je znašala vloga, ki se je vložila pred 1. dnem avgusta 1914. l. pri deželni ali delniški banki ali pri hranilnici, na dan razglasitve tega cesarskega ukaza še več nego 2000 K, se lahko terja razen tega v času od 1. dne junija do 31. dne avgusta 1915. l.:

a) 20 odstotkov ostale vloge za plačilo terjatev države ali davkov in javnih davščin s tem, da se preodkaže ali pošlje blagajnici, kateri je poverjeno pobiranje, in

b) nadaljnjih 20 odstotkov, kolikor so, kakor je potrjeno, potrebni za izpolnjevanje dolžnosti, ki so naložene upniku po § 1, odstavek 2 do 4.

(3) Zneski za vplačevanje na posojila države tako, da se preodkažejo ali pošljajo blagajnici, ki je poklicana za prevzemanje, ter zneski, ki so jih vložila sodišča, se lahko terjajo nazaj brez omejitve.

#### § 6.

(1) Ako je kreditni zavod na podlagi tekočega računa, na vlogo za blagajnični listek ali na vložno knjižico plačal več, nego se je moglo vsakočasno terjati po prejšnjih ukazih o odlogu in po tem cesarskem ukazu, lahko vračuni presežek, kadar se znova zahteva plačilo.

(2) Dokler obrestuje kreditni zavod terjatve iz tekočega računa ali iz vlog za blagajnični listek ali na vložno knjižico zaradi enostranskega znižanja obrestne mere nižje nego 1. dne avgusta 1914. l., se nasproti zahtevi, naj vrne tako terjatev, ne more sklicevati na zakoniti odlog. To določilo se ne uporablja, če je znižba obrestne mere le računsko izvedba dogovorjenega razmerja obrestne mere in vsakočasne bančne obrestne mere.

(3) V koliko se more razen zneskov, izvzetih od odloga po §§ 4 in 5, zahtevati plačilo na podstavi terjatev iz tekočega računa, blagajničnih listkov in vložnih knjižic po 31. dnevu avgusta 1915. l., se določi s posebnim ukazom.

#### Pravice do povračila iz plačevanja terjatev s pravicami.

#### § 7.

Terjatve za povračilo za tretjo osebo plačane dolga davkov ali javnih davščin so odložene po določilih § 1, v izvršilnem postopku pa uživajo predpravo plačane terjatve. Določila § 54 k. r. in § 24 por. r. ostanejo neizpremenjena.

#### Menice in čeki.

#### § 8.

(1) Pri menicah, ki so bile izdane pred 1. dnem avgusta 1914. l. in so postale plačne med 1. dnem novembra 1914. l. in 31. dnem januarja 1915. l., veljajo za plačilne dneve za zneske, ki so po § 1, odstavek 2 in 3, izvzeti od odloga, tam oznamljeni dnevi.

(2) Ako se deloma plača, je treba na menici zaznamovati, kdaj, kdo in koliko je plačal. Plačujočemu je dati pobotnico na prepisu menice.

(3) Ako se plača ostanek menične vsote, je izročiti kvitirano menico (člen 39 m. r.).

#### § 9.

(1) Pri menicah, ki so bile izdane pred 1. dnem avgusta 1914. l. in so postale plačne med 1. dnem novembra in 31. dnem decembra 1914. l., je dognati, da se ni dalo delno plačilo (§ 1, odstavek 2 in 3) s protestom, in sicer tudi tedaj, ako bi ga sicer ne bilo treba. Prednike je obvestiti po členu 45 do 47 m. r.

(2) Pri menicah, oznamenjenih v odstavku 1, se lahko nadomesti protest, ker se ni plačalo delno plačilo (§ 1, odstavek 2 in 3):

a) z izjavo akceptantovo (trasatovo), izdajnika lastne menice ali domicilijatovo;

b) z izjavo imetnika menice, ako se more nanj potegniti ček po § 1 zakona z dne 3. aprila

1906. l. (drž. zak. št. 84), izvzemši primer, da ni mogoče poizvedeti pravičnega prostora ali, ako ga ni, stanovanja osebe, kateri je bilo treba prezentirati.

(3) Izjava se mora postaviti na menico ali z njo združen list (allonge) in podpisati jo morata tisti, ki poda izjavo. Obsegati mora dan prezentacije in pripomnjo, da se plačilo ni plačalo ali da se ni dobila oseba, kateri je bilo prezentirati. Da se ohranijo menične pravice, se mora nadalje v roku, določenem za protestovanje, poveriti prepis z izjavo opremljene menice. Poveritev prepisa je zaznamovati na menici. Več nego en prepis menice za vsako delno plačilo se ne sme poveriti. Podpis Avstrijsko-ogrske banke na prepisu menice nadomešča njegovo poveritev.

(4) Ako plača regresni dolžnik delno plačilo na menico, oznamenjeno v odstavku 1, lahko zahteva razen zaznamka po § 8, odstavek 2, in pobotnice izročitev protesta o ne plačnem delnem plačilu ali, ako se je protest nadomestil z eno v odstavku 2 oznamenjenih izjav, po predpisu odstavka 3 poverjen prepis menice.

(5) Ako regresni dolžnik uveljavlja povračilo delnega plačila, ki ga je dal, proti prědnikom ali akceptantu, je pri menicah, oznamenjenih v odstavku 1, predložiti pobotnico in protest ali po predpisu odstavka 3 poverjeni prepis menice.

#### § 10.

Določila §§ 8 in 9 se primerno uporabljajo na čeke.

#### Vpliv višje sile na menice in čeke.

#### § 11.

Ako je pri menicah ali čekih, brez razlike plačilnega kraja in dneva izdaje, prezentaciji ali protestovanju na potu nepremagljiva ovira (višja sila), ki je nastala zaradi vojnih dogodkov, se odlaga plačilni čas, rok za prezentacijo v sprejem ali v plačilo in za protestovanje za toliko, kolikor je potrebno, da se izvrši meničnopravno dejanje, ko odpade ovira, najmanj pa dotelej, da poteče 10 delavnikov potem, ko je odpala ovira. V protestu je, kolikor mogoče, dognati oviro in njeno trajanje.

#### Vračevanje obresti.

#### § 12.

Za čas, za katerega se vsled odloga (§§ 1, 3, 4, 5, 8 in 11) odlaga plačilo, je plačevati zakonite obresti ali višje obresti, ki gredó po pogodbi.

#### Blagajniški skonto.

#### § 13.

Ob preračunu zneska, ki ga je plačati iz odložene terjatve po preteku odloga, se v dvomu ne sme odbiti blagajniški skonto.

#### Rokovi zastaranja in tožbeni rokovi.

#### § 14.

Doba odloga se ne vračuni ob preračunu roka zastaranja in zakonitih rokov za vložbo tožbe.

#### Odpoved in dogovorjene pravne škode.

#### § 15.

(1) Od denarnih terjatev, ki so postale ali postanejo plačne na podstavi po 31. dnevu julija 1914. l. izjavljene odpovedi, se morejo v času, za katerega se z odlogom odlaga plačilo plačnega zneska, terjati samo obresti, ki gredó po pogodbi.

(2) Pravica odpovedati ali zahtevati, naj se takoj vrnejo glavnični zneski, ki je po pogodbi podeljena upniku, ako bi se obresti, letnine ali obroki zasebnopravnih, pred 1. dnem avgusta 1914. l. nastalih denarnih terjatev ne plačevali pravočasno, ali druge za oznamenjeni primer dogovorjene pravne škode, izvzemši dolžnost plačevati zamudne obresti, se ne morejo uveljavljati, ako je dolžnik zaostal samo z obrestimi, letninami ali obroki, ki so postali plačni ali postanejo plačni najkasneje 31. dne avgusta 1915. l.

#### Pobot.

#### § 16.

Okolnost, da je terjatev odložena po določenih tega cesarskega ukaza, ni na potu pobotu z drugo terjatvijo.

**Pravdnopravni predpisi.****§ 17.**

(1) Tožbe, naj se plačajo terjatve, ki so po § 1, odstavek 2 in 3, deloma izvzete od zakonitega odloga, so dopustne, četudi se z njimi zahteva plačilo polnega zneska terjatve. Zavračati pa je nove tožbe, ki merijo samo na plačilo odloženih zneskov terjatve. Na podlagi menic ali čekov, ki so bili izdani pred 1. dnem avgusta 1914. in so postali plačni med 1. dnem novembra in 31. dnem decembra 1914. l., so tožbe dopustne le glede zneska, ki je postal plačen.

(2) Obsodba na plačilo, za katero gre dolžniku ob času izreka sodbe še zakoniti odlog, je dopustna; toda rok za plačilo, všteti pravdne stroške, je določiti tako, da se začne od zadnjega dneva zakonitega roka odloga. Ta dan je navesti koledarsko v sodbi z navedbo dneva plačnosti terjatve. Začetek s sodbo določenega roka za plačevanje zneskov terjatev, kojih zakoniti odlog se podaljšuje s tem cesarskim ukazom, všteti pravdne stroške, se prelaga na dan, katerega je plačati po določilih tega cesarskega ukaza.

(3) Ako dan plačnosti ni razviden iz razsodbe, ki se je izrekla pred 1. dnem oktobra 1914. l., velja za poizvedbo pričetka plačilnega roka 14. dan avgusta 1914. l. za dan plačnosti terjatve.

**Sodniški odlog.****§ 18.**

(1) Pravdno sodišče lahko za zasebnopravne, pred 1. dnem avgusta 1914. l. nastale denarne terjatve, ki so izvzete od zakonitega odloga, na toženčev predlog, ako to opravičuje njegov gospodarski položaj in ako upnik s tem ne trpi nerazmerne škode, določi v sodbi daljšo nego zakonu ustrezno plačilno dobo; na terjatve, navedene v §§ 2 do 5 se ne uporablja to določilo, kolikor gre za knjižno zavarovane terjatve ne pogodovanih upnikov (§ 2, št. 5, lit. d).

(2) Tak rok se more dovoliti za celo terjatev ali del, toda ne čez 31. dan decembra 1915. l. Do vštetega 31. dne maja 1915. l. dovoljen ali po § 18 cesarskega ukaza z dne 25. januarja 1915. l. (drž. zak. št. 18) do tega dneva podaljšan sodniški odlog velja za podaljšanega do vštetega 31. dne julija 1915. l. Sodišče more

na predlog, zaslišavši nasprotnika (§ 56 izv. r.) dovoliti nadaljnje podaljšanje najdalje do vštetega 31. dne decembra 1915. l. ali okrajšati zakonito podaljšanje.

(3) Toženec mora dejanske trditve, na katere opira svoj predlog, narediti verjetne.

(4) Sodišče sme dovolitev dobe narediti odvisno od dajatve varnosti.

(5) Zoper dovolitev sodniškega odloga, nadalje zoper njega odreko po sodišču druge stopnje ni pravnega pomočka.

(6) Ta določila se ne uporabljajo na terjatve iz menic ali čekov.

**§ 19.**

(1) Dolžnik lahko predlaga na okrajnem sodišču, v čigar okolišu ima upnik svoje stanovišče, pripoznavši upnikovo terjatev, naj se upnik pozove na razpravo o določitvi plačilnega roka za terjatve, ki so oznamene v § 18, odstavek 1. To lahko predlaga dolžnik tudi tedaj, ako je njegova obveznost ugotovljena v izvršilnem notarskem aktu.

(2) Sodišče naj razsodi o plačilnem roku v pripoznalni sodbi, ki se izreče na upnikov predlog, ako pa stranke prepusté sodišču določitev plačilnega roka v sodni poravnavi, sklenjeni o dolgu, ali ako je dolžnikova obveznost ugotovljena v izvršilnem notarskem aktu, v posebnem sklepu. Stroške razprave mora dolžnik povrniti upniku, razen ako je upnik odklonil zahtevo odloga, ki jo je dolžnik stavil izvensodno in ki je očitno osnovana.

(3) Določila § 18 se primerno uporabljajo.

**§ 20.**

(1) Pred 1. dnem septembra 1915. l. dospela najemnina za prostore, ki se uporabljajo docela ali večinoma za opravilno podjetje, se lahko odložijo, vseeno, ali je bila najemna pogodba sklenjena pred 1. dnem avgusta 1914. l. ali pozneje, po določilih §§ 18 in 19 tako, da je od polletnega najemninskega obroka plačati polovico takoj, drugo polovico pa čez četrletja in od četrletnega najemninskega obroka eno tretjino takoj in po eno tretjino po vsakem mesecu.

(2) Pravne škode, ki so bile dogovorjene za primer ne pravočasne izpolnitve, nastopijo samo tedaj, ako najemnik ne plača pravočasno teh obrokov.

(3) Ako se tak obrok ne plača pravočasno, lahko najmodavec najemniku odpove z veljavnostjo za prihodnji odpovedni rok.

#### § 21.

(1) Obrtnikom in trgovcem, ki dokažejo z izpričevalom trgovinske in obrtne zbornice, da pretežno dobavljajo ali dobivajo blago, ki je določeno za izvoz v carinsko inozemstvo, nadalje osebam in podjetjem, ki izkažejo, da so pretežno navezane na pridobitek ali na dohodke iz prometa tujcev, se po pogojih, oznamenjenih v § 18, odstavek 1, lahko dovoli sodniški odlog tudi za terjatve, oznamenjene v § 2, št. 1, 2, 3 in 5, ki so nastale pred 1. dnem avgusta 1914. l., in sicer za terjatve iz najemnih in zakupnih pogodb tudi tedaj, ako so se te pogodbe po 31. dnevu julija 1914. l. molče obnovile.

(2) Določila § 18, odstavek 2 do 6, in § 19 se uporabljajo.

#### Izvršba.

#### § 22.

(1) Izvršilnih dejanj v prid odloženim terjatvam ni dovoljevati v roku odloga, že dovoljenih pa ni izvršiti.

(2) Izvršbe za zavarovanje in začasne odredbe v prid odloženim terjatvam se lahko dovolé in izvršé.

#### Odložitev izvršbe.

#### § 23.

(1) Izvršilno sodišče lahko na predlog zavezanca s pogoji, navedenimi v § 18, odstavek 1, odloži izvršbo v prid tam oznamenjenim terjatvam, do najdalje 31. dne decembra 1915. l., kolikor ne gre za rubež predmetov premičnega premoženja ali za prisilno osnovanje zastavne pravice. Taka odložitev je nedopustna, ako se je že po §§ 18, 19 ali 21 dovolil plačilni rok.

(2) Na dovolitev odložitve se primerno uporabljajo določila § 18, odstavek 1 in 3 do 5.

(3) Po § 18 cesarskega ukaza z dne 27. septembra 1914. l. (drž. zak. št. 261) ali § 23 cesarskih ukazov z dne 25. novembra 1914. l. (drž. zak. št. 321) in z dne 25. januarja 1915. l. (drž. zak. št. 18) odložena izvršba se more, ako rok odložitve ni potekel že pred 31. dnem maja 1915. l., po istih pogojih na predlog zavezanca odložiti nadalje do najdalje 31. dne decembra 1915. l.

(4) V primerih, oznamenjenih v § 21, se lahko dovoli odložitev izvršbe tudi za terjatve, oznamenjene v § 2, št. 1, 2, 3 in 5, ki so nastale pred 1. dnem avgusta 1914. l. Določila sprednjih odstavkov se uporabljajo.

(5) Zahtevajoči upnik ne more zahtevati povračila izvršilnih stroškov, nastalih za odloženo izvršbo, ako je odklonil zahtevo, ki jo je stavil dolžnik izvensodno in ki je očitno osnovana.

#### Sodniški odlog za bojišče.

#### § 24.

(1) Osebam, ki imajo svoje stanovališče (sedež) ali svoj stalni opravični zavod v ozemlju, v katerem se je zaradi vojnih dohodkov začasno ustavilo delovanje sodišča, lahko naprošeno sodišče dovoli odlog za dolžnosti vsake vrste (§§ 18 in 19) in pravtako izreče, da pravne škode, ki so se dogovorile za primer ne pravočasne izpolnitve, izvzemši dolžnost plačati zamudne obresti, ne nastopijo ali se odpravijo. Določila § 23 se uporabljajo na take osebe brez ozira na vrsto terjatve, kateri v prid se opravlja izvršba.

(2) S pogoji, oznamenjenimi v odstavku 1, lahko sodišče nadalje razsodi, da se pravne posledice, če pogoj ni nastopil, izpregledajo ali odpravijo, ako so vojni dogodki onemogočili, da bi nastopil pogoj. Ako je treba, je za izpolnitev pogoja postaviti vnovičen rok.

#### Pravica vzajemnosti.

#### § 25.

Kolikor morejo upniki, ki imajo v tuzemstvu svoje stanovališče (sedež), v drugi državi uveljavljati zasebnopravne terjatve samo v manjši izmeri ali z večjimi omejitvami, nego je določeno v tem cesarskem ukazu, so terjatve upnikov, ki imajo svoje stanovališče (sedež) v tej državi, podvržene enakim omejitvam.

**Pristojbinskoppravna določila.****§ 26.**

(1) Ako se je plačala pristojbina za protest že, ko se je protestovalo, ker se ni plačalo delno plačilo na menico ali ček, je protest zaradi tega, ker se ni plačalo nadaljnje plačilo, oproščen pristojbine po t. št. 116. lit. g ali a, zakona z dne 13. decembra 1862. l. (drž. zak. št. 89). Natančnejša določila se ukrenejo z ukazom.

(2) V § 9 oznamljena izjava akceptanta (trasata), izdatnika lastne menice ali domicilijata ali imetnika menice ali čeka ni predmet pristojbine.

**Sklepna določila.****§ 27.**

(1) Vlada se pooblašča z ukazom razširiti ali omejiti izjeme od občega zaukaza odloga, ki so določene v § 2, št. 1 do 7, 9 do 11, in v §§ 3 do 8 tega cesarskega ukaza, ter izpremeniti ali dopolniti določila §§ 1 in 9 do 26, kolikor to zahtevajo gospodarske potrebe.

(2) Zlasti se vlada pooblašča izdati od določil tega cesarskega ukaza razlikujoče se predpise o odlogu zasebnopravnih terjatev zoper dolžnike, ki imajo svoje stanovališče (sedež) ali svoj stalni opravični zavod v kraljevini gališki in vladimski ali v veliko vojvodino krakovsko ali v vojvodini bukovinski.

**§ 28.**

(1) Ta cesarski ukaz dobi moč 1. dne junija 1915. l. Hkratu izgubita moč cesarski ukaz z dne 25. januarja 1915. l. (drž. zak. št. 18), kolikor obsega določila o rečeh, ki so uravnane v tem cesarskem ukazu, in ukaz z dne 31. marca 1915. l. (drž. zak. št. 90).

(2) Izvršiti ta cesarski ukaz je naročeno Mojemu pravosodnemu ministru in Mojemu finančnemu ministru v porazumu z udeleženi ministri.

Na Dunaju, 25. dne maja 1915. l.

**Franč Jožef s. r.**

**Stürgkh s. r.**

**Hochenburger s. r.**

**Forster s. r.**

**Trnka s. r.**

**Zenker s. r.**

**Georgi s. r.**

**Heinold s. r.**

**Hussarek s. r.**

**Schuster s. r.**

**Engel s. r.**

**Morawski s. r.**

**139.**

## **Ukaz vsega ministrstva z dne 25. maja 1915. l.**

**o odlogu zasebnopravnih denarnih terjatev zoper dolžnike na Gališkem in v Bukovini.**

Na podstavi § 27 cesarskega ukaza z dne 25. maja 1915. l. (drž. zak. št. 138) se ukazuje tako:

**§ 1.**

(1) Dolžnikom, ki imajo svoje stanovališče (sedež) ali svoj stalni opravični zavod v kraljevini gališki in vladimski ali v veliko vojvodino krakovsko ali v vojvodini bukovinski, se dovoljuje odlog po naslednjih določilih.

(2) Pred 1. dnem avgusta 1914. l. nastale zasebnopravne denarne terjatve, všteti terjatve iz menic ali čekov, nadalje denarne terjatve iz varovalnih pogodb, ki so bile sklenjene pred tem dnem, so odložene, ako so postale plačne ali postanejo plačne pred 1. dnem oktobra 1915. l., za sedaj do vštete 30. dne septembra 1915. l.

(3) Za potegnjene menice ali čeke, izdane pred 1. dnem avgusta 1914. l., kojih trasat, in za lastne menice, izdane pred istim dnem, kojih izdatnik ima svoje stanovališče v ozemlju, označenem v odstavku 1, se odlaga plačilni dan, ako je postala ali postane menica ali ček plačen med 1. dnem avgusta 1914. l. in 30. dnem septembra 1915. l., za sedaj na 1. dan oktobra 1915. l. Temu primerno se preloži tudi rok za protestovanje. Za uporabljanje tega ukaza velja pri potegnjenih menicah in čekih pri imenu ali firmi trasata navedeni kraj za trasatovo stanovališče, pri lastnih menicah kraj izdaje za izdatnikovo stanovališče.

**Od odloga izvzete terjatve.****§ 2.**

Od odloga, določenega v § 1, so izvzete:

1. terjatve iz službenih in mezdnih pogodb (§§ 1151 do 1163 o. d. z.);

2. terjatve iz najemnih in zakupnih pogodb;

3. terjatve za prodane reči ali dobavljeno blago na podstavi pogodb, ki so bile sklenjene pred 1. dnem avgusta 1914. l., ako se je izročitev ali dobava izvršila ali se izvrši šele po 31. dnevu julija 1914. l., razen ako jo je bilo opraviti pred 1. dnem avgusta 1914. l.;

4. terjatve društvenih bolniških blagajnic (§ 60 zakona z dne 30. marca 1888. l. [drž. zak. št. 33]) in nadomestnih zavodov (§ 65 zakona z dne 16. decembra 1906. l. [drž. zak. št. 1 iz l. 1907.] in cesarskega ukaza z dne 25. junija 1914. l. [drž. zak. št. 138]) za plačilo prispevkov za bolniško in pokojninsko zavarovanje;

#### 5. pravice do plačevanja obresti in letnin

- a) na podstavi terjatev, ki služijo za prednostno založbo zastavnih listov in fundiranih bančnih zadolžnic;
- b) na podstavi terjatev hranilnic proti občinam ali drugim javnim korporacijam;
- c) na podstavi drugih knjižno zavarovanih terjatev;

6. rentne terjatve in pravice do dajanja za preživljanje;

7. terjatve, ki gredo družbi Rdečega križa, nadalje zakladu za podpiranje svojcev mobilizovancev ali za drugo pripomaganje o priliki vojne neposrednje ali na podstavi nakazila (§ 1408 o. d. z.);

8. terjatve za plačevanje obresti in vračila glavnice iz dolžnosti, jamčenih po državi.

### Terjatve iz zavarovalnih pogodb.

#### § 3.

(1) Od odloga so nadalje izvzete pravice:

- a) iz pogodb o zavarovanju življenja do odkupa ali dovolitve posojil do višine 200 K in do plačila zavarovalne vsote do višine 500 K,
- b) iz zavarovalnih pogodb, ki so bile posebej sklenjene za primer smrti v vojni, do polne višine zavarovalne vsote,
- c) v vseh drugih zavarovalnih strokah do odškodnine do višine 400 K.

(2) Pravnih škod, ki so v pogodbi spojene s tem, če se premija za zavarovanje življenja docela ali deloma ne plača, ne more uveljavljati zavarovalec od drugega leta zavarovanja počenši, dokler velja ta ukaz, razen ako je zavarovatelj v 14 dneh po preteku pogodbenega, za plačilo premije določenega dodatnega roka izjavil, da ne nadaljuje zavarovanja. Ako zavarovatelj ni pravočasno podal take izjave, je dolžen plačati premijo.

### Terjatve iz tekočega računa, blagajničnih listkov in vložnih knjižic.

#### § 4.

(1) Terjatve iz tekočega računa in iz vlog za blagajnične listke so odložene z omejitvijo, da se more v teku koledarskega meseca pri deželnih in delniških bankah zahtevati plačilo do višine 3 odstotkov 1. dne avgusta 1914. l. obstoječe terjatve, najmanj pa 400 K in največ 1000 K, pri drugih kreditnih zavodih, izvzemši raiffeisenovke (zakon z dne 1. junija 1889. l. [drž. zak. št. 91]), plačilo do višine 2 odstotkov tiste terjatve, najmanj pa 200 K in največ 500 K, in pri raiffeisenovkah plačilo do višine 50 K.

(2) Zoper zahtevo, naj se terjatve iz tekočega računa preodkazujejo na obstoječe račune ali na račune, ki se začne nanovo pri istem kreditnem zavodu, se ne more vgovarjati s tem, da velja odlog; toda izplačilo preodkazanih zneskov se ne more terjati, dokler traja odlog.

#### § 5.

Terjatve iz vlog na vložno knjižico, ki so se vložile pred 1. dnem avgusta 1914. l., so odložene z omejitvijo, da se more od iste vloge v teku enega koledarskega meseca zahtevati pri deželnih in delniških bankah ter hranilnicah plačilo do višine 200 K, pri drugih kreditnih zavodih, izvzemši raiffeisenovke, plačilo do višine 100 K, in pri raiffeisenovkah plačilo do višine 50 K.

#### § 6.

Ako je kreditni zavod na podlagi tekočega računa, na vlogo za blagajnični listek ali na vložno knjižico plačal več, nego se je moglo vsakočasno terjati po prejšnjih ukazih o odlogu in po tem ukazu, lahko vračuni presežek, kadar se znova zahteva plačilo.

### Pravice do povračila iz plačevanja terjatev s predpravicami.

#### § 7.

Terjatve za povračilo za tretjo osebo plačnega dolga davkov ali javnih davščin so odložive po določilih § 1, v izvršilnem postopku pa uživajo predpravo plačane terjatve. Določila § 54 k. r. in § 24 por. r. ostanejo neizpremenjena.

### Vpliv višje sile na menice in čeke.

#### § 8.

(1) Ako je pri menicah ali čekih, brez razlike plačilnega kraja in dneva izdaje, prezentaciji ali protestovanju na potu nepremagljiva ovira (višja sila), ki je nastala zaradi vojnih dogodkov, se odlaga plačilni čas, rok za prezentacijo v sprejem ali v plačilo in za protestovanje za toliko, kolikor je potrebno, da se izvrši meničnopravno dejanje, ko odpade ovira, najmanj pa dotlej, da poteče 10 delavnikov potem, ko je odpala ovira. V protestu je, kolikor mogoče, dognati oviro in njeno trajanje.

(2) Za menice in čeke, brez razlike dneva izdaje, ki so plačni na Gališkem ali v Bukovini, nadalje za menice in čeke, ki so bili izdani po 31. dnevu julija 1914. l. in kojih trasat, in pri lastnih menicah, kojih izdatnik stanuje na Gališkem ali v Bukovini (čl. 4, št. 8, in čl. 97 m. r.), se odlaga dan plačila in rok za prezentacijo v sprejem ali v plačilo za sedaj na 1. dan oktobra 1915. l. Temu primerno se prelaga tudi rok za protestovanje.

### Vračevanje obresti in blagajniški skonto.

#### § 9.

(1) Za čas, za katerega se vsled odloga (§§ 1, 3, 4, 5 in 8) odlaga plačilo, je plačevati zakonite obresti ali višje obresti, ki gredo po pogodbi.

(2) Ob preračunu zneska, ki ga je plačati iz odložene terjatve po preteku odloga, se v dvomu ne sme odbiti blagajniški skonto.

### Rokovi zastaranja in tožbeni rokovi.

#### § 10.

Doba odloga se ne vračuni ob preračunu roka zastaranja in zakonitih rokov za vložbo tožbe.

### Odpoved in dogovorjene pravne škode.

#### § 11.

(1) Odpoved denarne terjatve, ki bi bila odložena, če bi bila plačna, velja za izjavljeno:

- a) 1. dne oktobra 1914. l., ako se je izjavila med 1. dnem avgusta in 28. dnem septembra 1914. l.,
- b) 1. dne decembra 1914. l., ako se je izjavila med 29. dnem septembra in 25. dnem novembra 1914. l.,
- c) 1. dne februarja 1915. l., ako se je izjavila med 26. dnem novembra 1914. l. in 31. dnem januarja 1915. l.,
- d) 1. dne aprila 1915. l., ako se je izjavila med 1. dnem februarja in 31. dnem marca 1915. l.,
- e) 1. dne junija 1915. l., ako se je izjavila ali se izjavi med 1. dnem aprila in 31. dnem maja 1915. l.,
- f) 1. dne oktobra 1915. l., ako se izjavi med 1. dnem junija in 30. dnem septembra 1915. l.

(2) Od denarne terjatve, ki je postala tako plačna, se morejo v času, za katerega se z odlogom odlaga plačilo plačnega zneska, terjati samo obresti, ki gredo po pogodbi.

(3) Pravica odpovedati ali zahtevati, naj se takoj vrnejo glavnični zneski, ki je po pogodbi podeljena upniku, ako bi se obresti, letnine ali obroki zasebnopravnih, pred 1. dnem avgusta 1914. l. nastalih denarnih terjatev ne plačevali pravočasno, ali druge za oznamljeni primer dogovorjene pravne škode, izvzemši dolžnost plačati zamudne obresti, se ne morejo uveljavljati, ako je dolžnik zaostal samo z obrestimi, letninami ali obroki, ki so postali plačni ali postanejo plačni pred 1. dnem oktobra 1915. l.

### Pobot.

#### § 12.

Okolnost, da je terjatev odložena po določilih tega ukaza, ni na potu pobotu z drugo terjatvijo.

**Pravdnopravni predpisi.****§ 13.**

(1) Sodnega postopka o tožbah, s katerimi se zahteva plačilo odloženih terjatev, ni nadaljevati dotlej, da poteče rok odloga, razen ako toženec predlaga nadaljevanje prekinjenega postopka. Ako se je pa že pred 1. dnem avgusta 1914. l. vršil prvi narok v zmislu § 239 c. p. r. ali ustna sporna razprava, je nadaljevati sodni postopek in v razsodbi določiti rok za plačilo, všteti pravne stroške, tako, da se začne od zadnjega dneva roka odloga (§ 1). Ako se je ta dan navedel koledarsko, se preloži začetek roka plačila na dan, katerega je treba plačati po določilih tega ukaza.

(2) Nove tožbe za plačilo odloženih terjatev je zavračati.

**Izvršba.****§ 14.**

(1) Izvršilnih dejanj, všteti izvršbo za zavarovanje, v prid odloženim terjatvam ni dovoljevati v roku odloga, že dovoljenih pa ni izvršiti. Tekočega izvršilnega postopka, izvzemši prisilno upravo in prisilno dajanje v zakup, ni nadaljevati. Že vročeni preodkazni sklepi ostanejo v moči. Z izvršbo poterkane zneske je razdeliti.

(2) Izvršilna dejanja, ki so se opravila, preden se je na izvršilnem sodišču izvedelo za cesarski ukaz z dne 13. avgusta 1914. l. (drž. zak. št. 216), ostanejo v moči.

(3) Začasne odredbe v prid odloženim terjatvam se lahko dovolé in izvrše.

**Sodniški odlog.****§ 15.**

(1) Osebam, oznamenjenim v § 1, odstavek 1, lahko naprošeno sodišče za dolžnosti vsake vrste po naslednjih določilih (§§ 16 do 19) dovoli odlog in pravtako izreče, da pravne škode, ki so se dogovorile za primer ne pravočasne izpolnitve, izvzemši dolžnost plačati zamudne obresti, ne nastopijo ali se odpravijo.

(2) Sodišče lahko nadalje razsodi, da se pravne posledice, če pogoj ni nastopil, izpregledajo ali odpravijo, ako so vojni dogodki onemo-

gočili, da bi nastopil pogoj. Ako je treba, je za izpolnitev pogoja postaviti vnovičen rok.

**§ 16.**

(1) Pravno sodišče lahko na toženčev predlog, ako to opravičuje njegov gospodarski položaj in ako upnik s tem ne trpi nerazmerne škode, gledé terjatev, ki so izvzete od zakonitega odloga, določi v sodbi daljšo nego zakonu ustrezno plačilno dobo; ta doba pa se ne sme dovoliti čez 30. dan septembra 1915. l. Sodniški odlog, ki se je dovolil do vštete 31. dne maja 1915. l. ali po § 16 ukaza z dne 26. marca 1915. l. (drž. zak. št. 77) podaljšal do tega dneva, velja za podaljšanega do vštete 30. dne septembra 1915. l.; sodišče pa lahko na upnikov predlog in, zaslišavši dolžnika (§ 56 izv. r.), sklene skrajšanje roka.

(2) Toženec mora dejanske trditve, na katere opira svoj predlog, narediti verojetne.

(3) Sodišče sme dovolitev dobe narediti odvisno od dajatve varnosti.

(4) Zoper dovolitev sodniškega odloga, nadalje zoper njega odreko po sodišču druge stopnje ni pravnega pomočka.

**§ 17.**

(1) Dolžnik lahko predlaga na okrajnem sodišču, v čigar okolišu ima upnik svoje stanovanjstvo, pripoznavši upnikovo terjatev, naj se upnik pozove na razpravo o določitvi plačilnega roka za dolg, ki je izvzet od zakonitega odloga. To lahko predlaga dolžnik tudi tedaj, ako je njegova obveznost ugotovljena v izvršilnem notarskem aktu.

(2) Sodišče naj razsodi o plačilnem roku v pripoznalni sodbi, ki se izreče na upnikov predlog, ako pa stranke prepusté sodišču določitev plačilnega roka v sodni poravnavi, sklenjeni o dolgu, ali ako je dolžnikova obveznost ugotovljena v izvršilnem notarskem aktu, v posebnem sklepu. Stroške razprave mora dolžnik povrniti upniku, razen ako je upnik odklonil zahtevo odloga, ki jo je dolžnik stavil izvensodno in ki je očitno osnovana.

(3) Določila § 16 se primerno uporabljajo.

**§ 18.**

(1) Ako se je s sodniškim odlogom dovolilo plačevanje najemnin ali zakupnin v obrokih, na-

stopijo pravne škode, ki so se dogovorile za primer ne pravočasne izpolnitve, le tedaj, ako se ti obroki ne plačujejo pravočasno.

(2) Ako se tak obrok ne plača pravočasno, more najmodavec ali zakupodavec najemniku ali zakupniku odpovedati z veljavnostjo za prihodnji rok odpovedi.

#### § 19.

(1) Izvršilno sodišče lahko na predlog zavezanca s pogoji, oznamenjenimi v § 16, odstavek 1, odloži izvršbo v prid terjatvi, ki je izvzeta od zakonitega odloga, najdalje do 30. dne septembra 1915. l. in zaukaže razveljavo že opravljenih izvršilnih činov tudi brez varnosti, zahtevane v § 43, odstavek 2, izvr. r. Taka odložitve je nedopustna, ako je pravdno sodišče že po §§ 16 ali 17 dovolilo plačilni rok.

(2) Na dovolitev odložitve se primerno uporabljajo določila § 16, odstavek 2 do 4.

(3) Po § 15 ukaza z dne 13. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 279) ali § 18 ukazov z dne 25. novembra 1914. l. (drž. zak. št. 322), z dne 25. januarja 1915. l. (drž. zak. št. 19) in z dne 26. marca 1915. l. (drž. zak. št. 77) odložena izvršba se po istih pogojih na predlog zavezanca lahko odloži dalje do najdalje 30. dne septembra 1915. l., ako rok odložitve ni potekel že pred 31. dnem maja 1915. l.

(4) Zahtevajoči upnik ne more zahtevati povračila izvršilnih stroškov, nastalih za odloženo izvršbo, ako je odklonil zahtevo odloga, ki jo je stavil dolžnik izvensodno in ki je očitno osnovana.

#### Pravica vzajemnosti.

#### § 20.

Kolikor morejo upniki, ki imajo v tuzemstvu svoje stanovališče (sedež), v drugi državi uveljavljati zasebnopravne terjatve samo v manjši izmeri ali z večjimi omejitvami, nego je določeno v tem ukazu, so terjatve upnikov, ki imajo svoje stanovališče (sedež) v tej državi, podvržene enakim omejitvam.

#### § 21.

Ta ukaz dobi moč 1. dne junija 1915. l. Hkratu izgubi moč ukaz z dne 25. marca 1915. l. (drž. zak. št. 77).

**Stürgkh** s. r.

**Hochenburger** s. r.

**Forster** s. r.

**Trnka** s. r.

**Zenker** s. r.

**Georgi** s. r.

**Heinold** s. r.

**Hussarek** s. r.

**Schuster** s. r.

**Engel** s. r.

**Morawski** s. r.